

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 60 din. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana; Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, sreda 13. marca 1940

Cena posamezni številki din 1'50

Zvodenene reforme

Z velikim krikom in z mogočno besedo se pri nas napovedujejo reforme, s silno počasnim tempom se te začinjajo izvajati, na konec pa skoraj po vrsti vse te reforme nehajo na pesku. S kakšnim zanosom se je n. pr. govorilo o agrarni reformi, kako radikalni ukrepi so se napovedovali, polagoma pa se je te reformi stalno dolivala voda, dokler ni vsa reforma zvonela.

Enako so potekale tudi vse velike reforme in napovedi za razvoj našega gospodarskega življenja. Leta in leta se že napoveduje veliki elektrifikacijski zakon, ki bo omogočil izkoriščanje naših velikih vodnih sil. Toda tega zakona ni in skoraj moramo dostaviti, da hvala Bogu, da ga ni, ker bi najbrže več pokvaril ko pa zboljšal. Po vsej verjetnosti bi uvedel birokratizem v elektrifikaciji, da bi ubil še ono zasebno in samoupravno iniciativo, katere edina zasluga je, da je elektrifikacija vendarle nekaj napredovala.

Podobno je z industrializacijo dežele. Tudi glede industrializacije čujemo že leta in leta same visoke besede in dobili smo tudi že velikanska podjetja, ki so veljala na stotine milijonov din, toda bistveni uspehi so bili doseženi le po zaslugi zasebne iniciative. Stvar je pač v tem, da se v začetku vedno silno zaženemo, po prvem vzgonu pa zmanjka sile, ki bi delo nadaljevala z vso vztrajnostjo in dosegla, da se tudi izvede do konca, in sicer dobro izvede.

Koliko lepih besed smo slišali že o zboljšanju naših cest. Celi načrti so se sestavljali, katere ceste se bodo najprej začele delati in v jugoslovanski javnosti so se začeli že ostri prepri, katere ceste so bolj potrebne. Uvedle so se tudi že nove davščine zaradi teh novih cest, toda novih cest vseeno ni bilo. Še lansko leto smo poslušali, kako velikanska javna dela so na programu, danes o tem nihče več ne govori, ker tudi napoved o velikih javnih delih je zvonela.

Takšne primere zvodenelih reform bi mogli naštevati še dolgo in vedno bi morali navajati iste razloge, zakaj so se vse te lepe in koristne namere ponesrečile.

Črna kronika

Društvo industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani je objavilo naslednjo okoliščino o otvorenih in končnih konkurzi in prisilnih poravnah izven konkurza za čas od 16. do 31. decembra 1939.

RAZGLAŠENI KONKURZI:

Banovina Hrvatska:
Dragičević Jovan, Srem. Mitrovića.
Rosenberger M. trg. man. Last. Mavro Rosenberger, Zagreb.

RAZGLAŠENE PRISILNE PORAVNAVE:

Banovina Hrvatska:
Forko Dragutin, krojač, Zlatar. Furks Lavoslav, trg. Podr. Slatina. Harač Gjuro, Vukovar.
Mumelaš Dragutin, Rakovac. Weber i Zilzer, Vinkovci.

Donavska banovina:
Andjelković Ivan, Kovin. Braun Henrik, Senta. Bunović Miloš, Ruma. Čanji Mihajlo, Bač. Petrovac. Herdt Franjo, Bačka Palanka. Kalmar Braća, trg. Subotica.

Sekicki Djoko, Novi Sad, Desp. Sv. Ivan.
Šamu i drug, kudeljkar, Doroslovo.

RAZGLAS PRIS. POR. V KONKURZU:

Beograd, Zemun, Pančevo:
»Renesans«, last. Miša J. Alkalay, trg., Beograd.

KONČANI KONKURZI:

Banovina Hrvatska:
Banka braće Mahler, Zagreb. Ribarska zadruga r. z. s. o. z., Komiža.
»Setelana« d. d., Zagreb.

Vrbaska banovina:
Baščaušević Mustafa Hilim H., Maglaj.

Zetska banovina:
Zlatičanin Ružica, Danilovgrad.

Moravska banovina:
Milić Aleksandar, trg., Svilajnac.

Vardarska banovina:

Tomić Jordan, bivši trg., Skoplje.
Beograd, Zemun, Pančevo:
Kritić Konstantin D., Beograd. Simić Stojan i brata, Beograd.

KONČANA PRISILNA PORAVNAVA:

Banovina Hrvatska:
Runjać Kosta, Sunja.

Donavska banovina:

Sandić Braća, trg., Vel. Kikinda.

ODOBRENA PRISILNA PORAVNAVA:

Banovina Hrvatska:
Bareza Jerko pok. Frane, Sinj. »Montanika« d. d., Zagreb. »Promet« Ernest Elsler, Karlovac.

Donavska banovina:
Jurik Pavao, trg., Kulpin.

Beograd, Zemun, Pančevo:

Gabaj Aron H., Beograd. Jugoslov. kred. san. zadr., Beograd.

ODEBITI KONKURZI:

Beograd, Zemun, Pančevo:
Singe Lavoslav, Beograd.

* Podatke za dravsko banovino smo izpustili, ker jih objavljamo sproti. Vse druge podatke, kakor o narokih itd., dobe zainteresirani v tajništvu društva.

Delajte za napredek trgovskih organizacij!

Društvo industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani ima

XIV. redni občni zbor

dne 27. marca 1940 ob pol deseti uri dopoldne v društveni sejni dvorani z naslednjim dnevnim redom:

1. Otvoritev in poročilo predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Volitev društvenega odbora in društvenega nadzorstva (§§ 10. in 15. društvenih pravil).
6. Slučajnosti.

Občni zbor je sklepčen, če je prisotna na njem vsaj tretjina društvenih članov ter odloča z večino glasov. Pri enakosti glasov obvelja mnenje, kateremu se pridruži predsedujoči, ki sicer ne glasuje.

Če občni zbor ob določeni uri ne bi bil sklepčen, bo pol ure kasneje nov občni zbor, ki bo sklepal o zadevah, postavljenih na dnevni red prvega občnega zbora, brez ozira na število navzočih društvenih članov (§ 12. društvenih pravil).

Draginja v Italiji raste

Cene mesa in mleka se zvišajo za 25 %

Na seji korporativnega osrednjega odbora, katere so se udeležili poleg Mussolinija tudi skoraj vsi ministri, se je zlasti razpravljalo o cenah in mezdah.

Korporacijski minister Ricci je poudarjal, da je vprašanje cen odvisno predvsem od mednarodnih cen ter zlasti od zlogov vojne povzročenih motenj. Kar se tiče proizvodnih stroškov skoraj vseh industrijskih izdelkov so dosegli poviški cen od avgusta 1939. do marca 1940. do 69 %. Indeks cen na debelo se je samo v zadnjem tednu februarja zvišal za 13,6 odstotka. Pa tudi cene na drobno so znatno poskočile in v primeri z lanskim marcem so za 17 do 18 odstotkov višje.

Nato je povzel besedo Mussolini in dejal, da je treba presojati s stališča, da je Italija v vojni, v gospodarski vojni ter da njenih posledic še ni mogoče pregledati. Med proizvodnjo in potrošnjo je nastalo nerazmerje, da je proizvodnja nazadovala, potrošnja pa se je zvišala. Sedaj gre predvsem za uravnoteženje cen in mezd ter določitev cene najvažnejših življenjskih sredstev.

Odbor je nato sprejel predlog, da ostanejo maksimalne cene za kruh, močno blago, riž, olje, sladkor in kavo do 31. julija nespremenjene. Cene mesa in mleka se zvišajo za 25 %. Stanovanjske najemnine, cene za plin, vodo, železnico, pošto in telefonske tarife pa ostanejo neizpremenjene.

Da se mezde prilagode novim cenam, je bilo sklenjeno, da se mezde zvišajo s 25. marcem za 10 do 15 odstotkov.

Vsak trgovec mora biti naročnik »Trgovskega lista«

Zvišanje železniških tarif bi znova podražilo vse življenje

Že pred dobrim mesecem so objavili listi, da se nameravajo pri nas zvišati železniške tarife za 10 do 15 %. Ta vest je bila nato demantirana ter je demanti zlasti poudarjal, da se brez sodelovanja tarifnega odbora ne bo uvedlo nobeno zvišanje. Znano pa je, da demantiji nimajo posebno prepričujoče sile in zato so nekateri govorili, da bodo železniške tarife prav gotovo zvišane, ker je bilo zvišanje demantirano. Po informacijah, ki smo jih sedaj dobili, je resna nevarnost, da bodo ti nezaupneži v oficialne demantije imeli prav.

Vsa gospodarska javnost je enotna v tem, da so današnje železniške tarife, zlasti pa za blago z veliko prostornino — že pretirano visoke. Če bi se sedaj te previsoke tarife še ponovno zvišale, potem bo vse gospodarsko življenje prav občutno zadeto.

Zlasti pa se bo draginja neizogibno povečala. Ni sile, ki bi mogla preprečiti podražitev blaga, kadar se železniška prevoznina poveča v tej meri, kakor se sedaj namerava. Povečanje draginje pa pomeni tudi povečanje državnih izdatkov, da je že s tem finančni efekt zvišanja tarif zelo reducirani, morda pa sploh ubit. Pozabiti pa se tudi ne sme, da že sedaj tovorni avtomobili uspešno konkurirajo predragim železnicam. Res je sicer, da je sedaj ta konkurenca zaradi omejitve potrošnje tekočih goriv za železnico zelo zmanjšana. Toda z novo železniško tarifo bi nerazmerje med železniško in drugo prevoznino še bolj naraslo in to bo nujno zmanjšalo blagovni promet na železnici. Mnogi tovorni avtomobili se bodo preuredili na drug pogon ko bencinski, verjetno pa je, da bo tudi vprezna živina prišla bolj do veljave. Nikdar ni dobro, če se kakšna stvar pretirava in tudi zviševanje železniških tarif ima svojo mejo.

Še bolj nerazumljivo pa je zvišanje železniških tarif, če se istočasno bere o brezplačnih uputnicah za prevoz živil in krme za pasivne kraje. 7000 takšnih uputnic se bo izdalo oz. se je že izdalo. Železnica bo na ta način prikrajšana za več ko 20 milijonov din.

Sploh mislimo, da bi bilo treba, da železnica najprej revidira vse ugodnosti, ki jih na široko dovoljuje vsem mogočim osebam in korporacijam in šele potem, ko

bo videla, za koliko bi mogla s to revizijo svoje dohodke povečati, začne razmišljati o zvišanju železniških tarif. Prepričani smo, da bi mogla železniška uprava v tem primeru ugotoviti, da so ji potrebni mnogo manjši novi dohodki. Na vsak način je treba najprej dokazati, da je zvišanje ta-

rif res potrebno, potem šele bi se smelo tudi izvesti.

Iz vseh teh razlogov vendarle upamo, da se železniške tarife ne bodo zvišale in da se bo v državnem gospodarstvu uvedlo varčevanje in takšno gospodarstvo, da bo mogla država tudi brez zviševanja draginje kriti svoje izdatke.

Občni zbori

Aga-Ruše, združene jugoslovanske tvornice acetilena in oksigena d. d. Ruše imajo 10. redni občni zbor dne 28. marca ob 15. v prostorih hotela »Orel« v Mariboru. Delnice se morajo položiti najkasneje do 20. marca pri Kreditnem zavodu za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Kmetijski hranilni in posojilni dom v Ljubljani ima 14. redni občni zbor v zadrugi prostorih v Tavčarjevi ulici št. 1, pritličje, v petek dne 22. marca ob 3. uri popoldne. V primeru nesklepčnosti je drug občni zbor na istem kraju pol ure kasneje.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 13. marca objavlja: Pravilnik o zaščiti pred letalskimi napadi, II. del, kemijska služba — Odločbo o nadavu (ažiji) na zlato pri plačevanju carinskih davščin — Popravek v uredbi o spremembah in dopolnitvah uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov — Popravek avtentičnih tolmačenj uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov — Odločbo o dovoljevanju kreditov proti inozemskemu jamstvu — Popravek naredbe št. 3. o omejitvi prodaje tekočega goriva.

Naročajte »Trgovski list«!

Zahteve po zvišanju cen izvoznim svinjam

Naš izvoz svinj je začel zelo padati. Pristojni krogi zahtevajo zato, da se nujno store potrebni ukrepi, da se dvigne reja debelih svinj zopet na staro višino ter da postane izvoz zopet mogoč in rentabilen.

Do sedaj smo v smislu sklenjenih dogovorov izvažali vsak teden 3500 svinj v Nemčijo in 1000 v Češko-Moravsko, poleg tega pa velike količine masti, slanin in svežega mesa, ki ga je naša klavna industrija izvozila v obe prej omenjeni državi in tudi na druge trge. Danes pa nam po kritju domačih potreb ostaja za izvoz komaj 1500 svinj, a še te le v primeru, da so cene rentabilne.

Vzrok velikemu padcu svinje-reje je predvsem v dvigu cene koruze, pa tudi v dolgem trajanju zime. Če namreč znaša temperatura manj ko 10° pod ničlo, potrošijo svinje tudi pri normalnem krmljenju skoraj vso hrano za ustvarjanje potrebnih kalorij, ne da bi pridobile na teži. Zima je napravila veliko škodo v reji debelih svinj.

Zaradi majhne ponudbe so cene svinjam v dvigu in se gibljejo okoli 11'50 din za kg. Zaradi visoke cene koruze pa je še ta

cena prenizka. Da bi se reja debelih svinj povečala, bi se morala dvigniti njih cena na najmanj 12 din. Cene svinjam, naglašajo nadalje izvozniki, se zadnja tri leta določajo na podlagi cen, ki smo jih dosegli v Nemčiji. Te cene pa se niso nič spremenile, čeprav je med tem cena krme poskočila za 40 %. Zato niso cene za svinje, ki jih izvažamo v Nemčijo nič več realne.

Izvozniki zahtevajo zato, da se takoj dosežejo boljše cene za naše svinje, ki se izvažajo v Nemčijo in Češko-Moravsko. Poleg tega bi se moralo doseči, da se najmanj za tri mesece znižajo naše dobave v Nemčijo in Češko-Moravsko na največ 1500 svinj tedensko. Po tem roku bi zopet dobavljali svinje v starih količinah, ev. bi tudi nadomestili sedanje manjše dobave.

Izvozniki predlagajo nadalje, da bi se izdali še drugi ukrepi, da bi se proizvodnja povečala. Tudi to predlagajo izvozniki, da se uvedeta po dva brezmesna dneva v tednu, samo da bi se mogel izvoz povečati. Nadalje naj bi se prepovedalo klanje pujskov, o čemer je vlada že razpravljala.

Nedobavljeni premog more železnica zadržati za sebe

Ministrski svet je na predlog železniškega ministra predpisal uredbo, ki daje gen. direkciji železnice pravico, da zadrži za sebe določeno količino premoga, katerega ji je izročil v prevoz premogovnik, ki je po pogodbi dolžan železnici dobavljati določene količine premoga, a teh količin ni dobavil. Sklep o zadržitvi tega premoga mora gen. direkcija sporočiti premogovniku v 48 urah. Za zadržane količine premoga se gen. direkcija pod nobenim pogojem ne more poklicati na odgovornost. Gen. direkcija bi se mogla poklicati na odgovornost le, če bi zadržala večje količine, kakor pa bi jih dotični premogovnik moral dobaviti.

V Kraljevu bodo izdelovali lokomotive?

»Jugoslov. Kurir« poroča, da je izvedel iz dobro poučenega vira, da namerava železniško ministrstvo razširiti železniške delavnice v Kraljevu tako, da bi mogle izdelovati tudi lokomotive.

Prva letošnja dvojna števil. »Trgovskega tovariša«

je izšla ter prinaša zopet bogato in zelo pestro vsebino.

Uvodni članek je napisal naš zaslužni publicist dr. R. Andrejka ter objavil nove doneske k zgodovini naše železarske industrije. Zelo aktualen in poučen je članek inž. Lojzeta Pipa o gospodarskih svetovalecih. Od drugih člankov še omenjamo naslednjo vsebino:

Ustanovitev jugoslovansko-bolgarske trgovske zbornice — D. P.: Naše državne finance — Dr. V. Š.: O gospodarstvu Velike Britanije in Zedinjenih držav Amerike — Oec.: Privilegirana izvozna delniška družba — Žir.: Svetovni blagovni trg v novem letu — Svetovno trgovsko brodogojstvo — Baker v vojni — Wolfram kot kovina oboroževanja — D. P.: Naše gospodarstvo v začetku leta 1940. — To in ono: »Privredni godišnjak Jugoslavije in Priročnik za trgovino i promet u jugoistočnoj Evropi; Salmijervi, rudarsko arktično mesto; Francoska petrolejska industrija; Ustanovitev Notranje-ameriške banke; Ameriške petrolejske rezerve.

Vsebinska je bogata in sedaj ob pričetku novega letnika posebno toplo priporočamo vsem, da se naroče na »Trgovskega tovariša«.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 9. marca objavlja: Pravilnik za izvrševanje uredbe o rezervah hrane — Navodila o izplačevanju nagrade honorarnim uslužbencem in dnevnicijem v resoru ministrstva za gozdove in rudnike, poklicanim na vojaške vaje — Odpravo legaliziranja potrdil o izvoru blaga iz Poljske — Dopolnitev pravilnika o kontroli-ranju in urejanju prodajnih cen mešanice bencina z alkoholom — Spremembe in dopolnitve prvega odstavka čl. 19.e pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami — Odločbo o ustanovitvi naselja Andrejevo.

Konkurzi - poravnave

Razglašen je konkurz o premoženju Maksa Pečnika, trgovca z mešanim blagom v Preski pri Medvodah. Konkurni sodnik Zigon, upravnik mase advokat dr. Ivo Tavčar. Oglasitveni rok do 28. marca. Ugotovitveni narok dne 15. aprila ob 9.

Uvedeno je poravnalno postopanje o premoženju avtopodjetnika Antona Sajovca v Petrovčah. Poravnalni sodnik dr. Farkaš, poravnalni upravnik odvetnik dr. Dragotin Vrečko iz Celja. Narok za sklepanje poravnave 17. aprila ob 10., rok za oglasitev do 12. apr.

Zakaj se je podražilo kolonialno blago?

Odkrita beseda izkušenega trgovca

V »Trgovinskem glasniku« je objavil trgovec Sekerezović naslednji izčrpn članek o vzrokih podražitve kolonialnega blaga. Gospod Sekerezović pravi:

»Moram odkrito priznati, da nisem niti pravnik niti diplomiran ekonomist, ki bi mogel s polno avtoriteto razvijati svoje misli o gospodarskih vprašanjih naše države, temveč samo navaden trgovec, eden onih številnih na vse strani razkropljenih pridobitnikov, delavcev in mučnikov, ki nimajo visoke šole, ki pa imajo velike izkušnje in zdrav instinkt, da vedo, kaj je dobro in kaj ni. Zato naj mi bo dovoljeno, da na podlagi svojih izkušenj spregovorim o vzrokih podražitve kolonialnega blaga.

Od septembra dalje se čuti občutno skakanje cen posameznim kolonialnim predmetom kakor kavi, čaju, rižu, kakavu, parafinu, vosku, lešnikom, mandeljnom, raznemu južnemu sadju in raznim začimbam. Ta podražitev je prvotno znašala za posamezne predmete 5, nato 10, 20 in 30%, dokler se ni na vse zadnje dvignila tudi do 100%. Primer z vanilijo je najbolj zanimiv, ker se je ta podražila kar za 300%. Vzporedno z dvigom cen pa je padala potrošnja podraženih predmetov. Predmeti, katerih potrošnja je ostala nezmanjšana, pa se dostikrat niso mogli dobiti na virih, iz katerih so navadno prihajali v našo državo, niti za polovico potrebne količine. Poleg tega pa se je pojavilo tudi pomanjkanje kvalitetnega blaga brez ozira na njegovo ceno, kar je zopet vplivalo na razvstitev tega blaga v detajlnih trgovinah. Vse to je spravljal naše detajliste v vedno težji položaj do svojih odjemalcev, ki so se stalno čudili in godrnjali čez to podražitev, v prepričanju, da ta ni upravičena.

Poleg tega neprijetnega stanja v trgovini, ki je nastalo proti volji trgovcev, pa so se v zadnjem času tudi od uradne strani izdali razni izredni ukrepi, da se zatreta draginja in brezvestna špekulacija, kar je napačno mnenje potrošnikov o krivdi trgovcev še bolj utrdilo, ker se niso navedli pravi razlogi podražitve blaga. Ker menim, da so za široke potrošniške množice še vedno ostali nepojasneni pravi razlogi podražitve blaga, sem se potrudil, da doženem prave razloge, zaradi katerih je prišlo do podražitve.

Predvsem je glavni vzrok v sedanjem vojnem stanju v Evropi. Zaradi vojne je prišlo do blokade morskih cest, ki so v mednarodni trgovini vezale posamezne kontinente. Poleg tega pa je nastala velika nevarnost za trgovino, ki nam je prinašala blago iz daljnih dežel. Zaradi te nevarnosti so se dvignile zavarovalne premije za blago in ladje ter tarife za prevoznino od 200 na 600%. Že ti tehnični razlogi so vplivali na podražitev tujega kolonialnega blaga.

Drugi razlog izvira iz samih produktivskih držav, ki so svoj izvoz deloma omejile deloma pa ga usmerile v ona tržišča vojskujočih se držav, ki jim nudijo mnogo bolj ugodne cene, kakor pa jih moremo nuditi mi. Zlasti treba poudariti, da je danes povpraševanje po blagu na mednarodnih tržiščih mnogo večje kakor pa je blaga na trgu ter se je zato blago podražilo za 100 do 300%.

Tretji razlog je treba iskati v klirinških dogovorih med našo in drugimi državami. Ker je kontingentiranje zvezano z omejitvijo uvoza, se ne more uvoziti vse to, kar bi se hotelo. Poleg tega se danes uvaža blago tudi po državah posrednicah, s katerimi ima naša

država klirinške dogovore ter se zato plača blago dražje, kakor pa bi se plačalo, če bi se uvozilo direktno iz držav, ki proizvajajo to blago.

Četrty razlog je čisto finančne narave. Veljavni devizni predpisi ter zelo otežkočena nabava potrebnih valut so v veliki meri omejili možnost uvoza za mnoge predmete. K temu je treba dodati še zvišanje ažijske od 13 na 14 zlatih dinarjev, kar vse vpliva na podražitev blaga.

Poleg teh razlogov so tudi drugi, čisto naši domači razlogi. Tu je treba v prvi vrsti omeniti zvišanje skupnega davka in davka na luksuzno blago in obremenitev mnogih predmetov z novimi davščinami, kar je povzročilo zvišanje cen v korist državnih dohodkov. Zaradi zvišanja davka po najnovejši uredbi o spremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih se more pričakovati za 5% zvišanje cen. Upoštevati pa je treba še nekatere druge čimbenice. Trgovcem je naloženo davek 2% v korist Jugorasa pri vsakem dohodu vagonске pošiljke za razkladanje blaga (kar velja za Beograd in kar občutijo celo naši splavarji), pa čeprav bi blago raztovoril sam lastnik blaga. Druge obremenitve so zopet nastale zaradi podražitve in omejitve tekočih goriv, kar je povzročilo rapidno podražitev prevoznine itd. itd.

Vse te čimbenice, ki sem jih našel, pokažejo v številkah, če se vse seštejejo, najbolj jasno, zakaj se je podražilo kolonialno blago in zakaj se bo podraževalo še v bodoče. Jasno in nesporno pa je tudi to, da to podraževanje ne izvira od nas trgovcev zaradi špekulacije, temveč se nam vsiljuje, kakor se vsiljuje tudi množici potrošnikov.

Ni dvoma, da bo draginja prenehala brez vsake intervencije, kakor hitro se bo nehala vojna, ko bo konec vojne blokade in vojne nevarnosti in ko se bodo mogla dobiti dovoljenja za neomejen uvoz v svobodni trgovini in v svobodni tekmi, ki je najboljši regulator cen.

Dokler pa ne nastopi takšno srečno stanje miru v Evropi, ki bo nam in vsem nevtralnimi državam v Evropi olajšalo sedanje gospodarske neprijetnosti, se ne more reči, da bi bila odveč ali nepotrebna pravilna intervencija države proti vsaki osebnosti zlorabi sedanjega težkega gospodarskega stanja po posameznih pridobitnikih. Toda ta intervencija ne bi smela biti niti avtokratska niti birokratska. Imela bo svoj pravi smisel šele takrat, kadar se bo uvedla na podlagi resnega proučevanja dejanskih gospodarskih razmer pri nas in ko se bodo ugotovile vse čimbenice, ki povzročajo težave v naši trgovini. Zato je zelo važno mnenje onih, ki na lastni koži občutijo vse pojave draginje. To so v prvi vrsti potrošniki in trgovci. Vse to velja tudi za državni odbor za kontrolo cen posameznim predmetom. Ta odbor brez stalnega kontakta in opore na strokovno mnenje trgovcev in drugih pridobitnih slojev bo le težko dobro izpolnil svojo veliko in zelo delikatno nalogo.

V vsakem primeru so vzroki za podražitev kolonialnega blaga izven nas trgovcev ter zavise od čisto drugih činiteljev. Mi trgovci smo ravno tako kakor potrošniki samo tarče za strele svetovnih dogodkov, ki se razvijajo po svojem naravnem toku. Zato je potrebno, da ohranimo hladnokrvnost in medsebojno zaupanje, dokler ne preide sedanji vojni vihar.

Za dvig našega gozdarstva

Seja širšega banovinskega odbora za propagando gozdarstva v Ljubljani

Dne 23. februarja je bila v prostorih ljubljanske podružnice Jugoslovanskega gozdarskega združenja seja širšega banovinskega odbora za propagando gozdarstva v Ljubljani. Seje so se po svojih zastopnikih udeležile sledeče oblasti, ustanove in društva, ki sestavljajo odbor in sicer: banska uprava (gozdarski odsek, odsek za urejanje hudournikov, prosvetni oddelek, tehnični oddelek in socialni oddelek), štab dravske divizijske oblasti, štab za utrjevanje, gozdno ravnateljstvo v Ljubljani, časna državna uprava razlaščenih gozdov v Ljubljani, direkcija državnih železnic v Ljubljani, Kmetijska zbornica v Ljubljani, Inženjerska zbornica v Ljubljani, ljubljanska podružnica Jugoslovanskega gozdarskega združenja, Združenje jugoslovanskega učiteljstva — sekcija v Ljubljani, Zveza za tujski promet v Ljubljani, Rdeči križ kr. Jugoslavije — dravski banovinski odbor v Ljubljani, Slovensko planinsko društvo in Zavod za pridobivanje in prodajo gozdnih semen v Mengšu.

Na seji sta predsednik odbora Saša Stare in tajnik ing. Dinko Cerjak obširno poročala o delu odbora v preteklem, t. j. drugem poslovnem letu odbora. Okrajni odbori za propagando gozdarstva so ustanovljeni v vseh okrajih, v nekaterih občinah pa tudi občinski pododbori.

Namen teh odborov je, da vodijo iniciativno akcijo za popularizacijo gozdarstva med ljudstvom s sodelovanjem vseh na pogodbovalnem delu interesiranih gospodar-

skih, kulturnih in humanitarnih organizacij. V ta namen so bila v preteklem letu prirejena številna gozdarska predavanja in tečaji za učiteljstvo, kmetovalce in vojaštvo. Spomladi in v jeseni so se organizirali mladinski dnevi za pogozdovanje, pri katerih se je šolska mladina učila pogozdovati in pravilno gospodariti z gozdom. Več pogozdovanj je izvedlo tudi vojaštvo. Propagandni odbori so dajali pobudo za ustanavljanje gozdnih drevesnic in vzornih gozdnih nasadov ter z raznimi publikacijami skrbeli za pospeševanje in napredek gozdnega gospodarstva. Zanimanje za delo propagandnih odborov je bilo veliko tako med ljudstvom, kakor tudi pri uvodu navedenih oblasteh, ustanovah in društvi, ki so z velikim razumevanjem spremljala in podpirala akcijo propagandnih odborov.

Po končanih poročilih je bil iz vrst zastopnikov oblasti, društev in ustanov izvoljen naslednji novi ožji odbor: Predsednik Saša Stare, podpredsedniki dr. Viljem Krejči, kap. Mihajlo Mitić in Josip Palme; tajnik ing. Alojzij Funkl, odborniki ing. Viktor Novak, ing. Dinko Cerjak, ing. Bogdan Žagar, Srečko Kristan, ing. Milan Simić, ing. Franjo Sevnik, Janez Štrein, ing. Mirko Šušteršič, Vinko Gregorič, dr. Antone Mrak ter zastopnik direkcije drž. železnice, ki ga imenuje direkcija.

Kmetijska posojilnica v Ljubljani proda velik planinski hotel pri Sv. Neži nad Tržičem.

Politične vesti

Na seji angleške spodnje zbornice je izjavil ministrski predsednik Chamberlain, da je obiskal že 22. februarja sovjetski veleposlanik Majski drž. podtajnika Buttlerja ter mu sporočil sovjetske pogoje za mir ter zaprosil angleško vlado, da te pogoje sporoči finski vladi. Ker pa je bila angleška vlada prepričana, da so ti pogoji nečestni za Finsko in da bi spravili Finsko v čisto brezmočno pozicijo, če bi Finska te pogoje sprejela, je angleška vlada odklonila, da bi te pogoje posredovala naprej finski vladi. Nekaj dni kasneje pa je o vsem tem obvestil finsko vlado angleški poslanik.

Enako prošnjo je sporočila sovjetska vlada tudi švedski vladi, ki pa je posredovanje sprejela. Sovjetski pogoji so med drugim zahtevali izročitev vse Karelijske ozime, vsega ozemlja okoli Ladoškega jezera, polotok Hangö, ne da bi dobila Finska za vse to kako kompenzacijo.

Min. predsednik Chamberlain je nadalje izjavil, da sta francoska in angleška vlada sporočili finski vladi, da sta pripravljene na apel Finske nuditi Finski vso podporo, ki jima je na razpolago. Na vprašanje nekega poslanca delavske stranke, če pomeni to morda začetek vojne s Sovjetsko Rusijo, je odgovoril Chamberlain, da stvar še ni dospela tako daleč.

Min. predsednik Daladier je dal v francoskem parlamentu važno izjavo o zavezniški pomoči Finski. Dejal je, da je že dva tedna pripravljen zavezniški ekspedicijski kor, močan 50.000 mož, da se takoj prepele na Finsko. Ker pa Francija niti v vojni noče kršiti mednarodnih pogodb, se more ta vojska poslati le, če Finska sama zaprosi za pomoč. Francija je dosedaj poslala finski 145 letal, 496 topov, 5000 strojníc, 400.000 pušk, 200.000 ročnih granat in 20 milij. patron.

Sovjetska in finska delegacija sta v torek tik pred polnočjo podpisale mirovno pogodbo, ki med drugim določa (po poročilu nemškega dopisnega urada): Finska odstopi Sovjetski Rusiji vso Karelijsko ozino z mestom Viborgom, vso obalo Ladoškega jezera, Ribačji polotok in neke dele vzhodne Finske. Sovjetska Rusija dobi v zaklin za 30 let polotok Hangö proti zakupnini 5 milijonov finskih mark. Tu si uredi Sov. Rusija svoje pomorsko oporišče. V Severnem morju ne sme imeti Finska nobenih vojnihi sil razen manjših obalnih obrambnih ladij. Rusija umakne svoje čete iz Pečenge, dobi pa pravico svobodnega prehoda skozi Pečengo na Norveško brez vsake carinske kontrole. L. 1940. se zgradi železnica iz Kemijärvi v Kandalahti. Ta mirovna pogodba mora biti ratificirana v 3 dneh. V sredo ob 12. se prekinajo vse vojne operacije, 15. marca ob 10. dop. pa morajo biti čete na novih državnihi mejah. Takoj se morajo začeti pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe med obema državama.

To mirovno pogodbo mora sprejeti še finski parlament, da postane veljavna. Če jo bo finski parlament v resnici odobril, še ni znano. Vesti o stališču parlamenta si zelo nasprotujejo. Nekateri trde, da se bo parlament odločil tako, kakor bo predlagal maršal Mannerheim.

Stališče finske delegacije je bilo silno težko. Sovjeti niso dopuščali razprave o posameznih točkah mirovne pogodbe, temveč zahtevali, da finska delegacija v 30 urah pogoje sprejme ali odkloni. Zagolobilo francosko-angleške pomoči ni olajšalo stališča finske delegacije. Sovjeti so popustili glede Pečenge in žrtvovali so vlado Kuusinen, ki je baje interniran. Na jugu bi sovjeti po novi pogodbi dosegli več, kakor pa so zahtevali lani pred izbruhom vojne. Če bo mir v resnici sklenjen, potem so skandinavski države obvarovane pred vojno. V tem je tudi eden bistvenih razlogov, da so Finci sprejeli sovjetske zahteve.

Iz Berlina označujejo zavezniško pomoč Finski kot prepozno. Nemški listi naglašajo, da sta Francija in Anglija kakor v primeru Poljske prišle tudi sedaj s pomočjo Finski prepozno.

Sumner Welles je imel v ponedeljek daljše razgovore z min. predsednikom Chamberlainom in zun. ministrom Halifaxom. Nato se je odpeljal v Buckinghamsko palačo, kjer je bil sprejet od angleškega kralja. Po sedanjih dispozicijah ostane Welles v Londonu do četrtka, nakar bo odpotoval skozi Pariz v Rim. 18. ali 19. marca pa se bo vrkel v Neaplju za Ameriko.

Ribbentrop se je vrnil iz Rima v Berlin ter poročal Hitlerju o svojih razgovorih. Italija ni izpremenila svojega stališča ter ostane še nadalje izven vojne.

Denarstvo

Poslovanje naših denarnih zavodov v letu 1938.

Objavljeni so bili podatki o poslovanju denarnih zavodov v letu 1938. Podatki se nanašajo na 530 denarnih zavodov. Od teh je 198 zavodov izkazovalo zgubo v višini 15,3 milijona, t. j. 383 % njih kapitala, ki je znašal 224,9 milijona din. Ostalih 332 zavodov s kapitalom 2.191,6 milijona din je imelo dobiček 109,4 milijona din, da se je kapital obrestoval po 4,99 %.

Če se odbije izguba od dobička so imeli naši denarni zavodi v l. 1938. od kapitala 2.416,4 milijona din 94,0 milijonov din čistega dobička ali 3,89 %.

Kako so se razvijali posli denarnih zavodov v posameznih banovinah, kažejo naslednje številke: (pod I. je število denarnih zavodov z izgubo, pod II. njih kapital, pod III. višina izgube in pod IV. odstotna izguba v primeri s kapitalom):

	I.	II.	III.	IV.
vse v milijonih din				v %
Beograd	6	215	24	11,46
Pančevo-Zemun	1	30	—	0,05
drav. banovina	—	—	—	—
varšavska	21	40,6	2,4	5,96
vrbaška	10	8,2	0,4	5,48
drinska	28	42,5	1,8	4,23
donavska	50	35,8	3,8	10,81
zetska	9	20,0	0,8	4,06
moravska	38	35,7	2,3	6,39
primorska	4	2,7	0,2	7,81
savska	28	11,0	0,9	8,25
Zagreb	3	3,6	0,1	3,36

V dravski banovini l. 1938. torej ni imel niti en denarni zavod izgube. (Pričakujemo, da bo »Narodno blagostanje« takoj objavilo dolg članek o izredni konjunkturi slovenskega denarništva). Izgube denarnih zavodov na deželi so predvsem posledica ureditve oziroma odpisa kmetijskih dolgov.

Pregled zavodov z dobičkom

kažejo naslednje številke (pod I. je navedeno število denarnih zavodov, pod II. njihova delniška glavnica, pod III. znesek dobička in pod IV. odstotek dobička z oziroma na kapital):

	I.	II.	III.	IV.
v milijonih din				v %
Beograd	51	1.275,5	61,9	4,85
Pančevo, Zemun	4	14,7	0,7	4,82
varšavska	23	65,7	1,2	1,89
vrbaška	7	11,0	0,1	7,49
dravska	12	84,6	9,0	10,66
drinska	38	89,8	2,8	3,14
donavska	77	122,2	5,3	4,33
zetska	13	21,2	0,9	4,58
moravska	50	74,1	2,5	3,34
primorska	6	18,6	1,8	10,00
savska	31	29,1	1,2	4,21
Zagreb	20	384,9	21,7	5,64

Tako številke o izgubah kot o dobičku denarnih zavodov jasno dokazujejo, da so denarni zavodi v Sloveniji najbolj organizirani.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 8. marca navaja naslednje izpremembe (vse številke v milijonih din):

Kovinska podloga se je zvišala za 1,7 na 2.035,3.

Devize izven podloge so se znižale za 5,8 na 902,47.

Vsota kovanega denarja se je zvišala za 26,4 na 489,5.

Posojila so se skupno zmanjšala za 81,7 na 1.907,52.

Eskont bonov narodne obrambe se je zvišal za 16,0 na 1.674,0.

Eskont bonov finančnega ministrstva je ostal neizpremenjen na 839,45.

Vrednost nepremičnin je izkazana za 1,0 višje z zneskom 182,5.

Razna aktiva so se zmanjšala za 40,1 na 2.220,66.

Obtok bankovcev se je zvišal za 133,1 na 10.205,03.

Obveze na pokaz so se zmanjšale za 184,06 na 1.928,1. Skupno so se zmanjšale obveze na pokaz ter obtok bankovcev na 12.138,16.

Skupna dejanska vrednost podloge znaša 3.256,5.

Skupno kritje se je zvišalo na 26,83 %, samo zlato pa na 26,66 %.

Obrestna mera je ostala še nadalje neizpremenjena.

Vesti o reorganizaciji Poštne hranilnice se označujejo kot ne-utemeljene.

»Općinska štedionica i založni zavod u Beogradu« je imela lani 3,25 milijona čistega dobička. Hranilnih vlog je imela hranilnica za 64,5 milijona din.

Na seji uprave Jugoslovanske udružene banke v Beogradu je bilo sklenjeno, da se od čistega dobička v višini 6,9 milijona din dodeli 10 % rednemu rezervnemu fondu, 5 % dividenda se izplača lastnikom prioritetenih delnic, 16 % se dodeli na ime kvote lastnikom posebnega rezervnega fonda, ostanek v višini 1.987.980 din pa se prenese na nov račun.

»Banca d'Italia« je sklenila, da izplača od vsake delnice v nominalni vrednosti 1000 lir 60 lir dividende.

Francoska banka v izkazu z dne 29. februarja še ne izkazuje no-

vega vrednotenja zlate podloge ter njenih posledic, ker stopi nova konvencija med državo in banko šele 1. marca v veljavo. Vojni predjemi države so se povečali na 20,05 milijarde frankov, a je še vedno 4,9 milijarde proste. Ta kredit se po konvenciji 1. marca zviša za 20 milijard. Obtok bankovcev se je zaradi ultima povečal za 2,79 na 156,15 milijarde frankov, vse kratkoročne obveznosti pa na 174,4 milijarde fr. Zlato kritje se je zato znižalo od 56,64 na 55,75 %.

Po izkazu nemške Reichsbanke je dosegel obtok bankovcev na koncu februarja 11,87 milijard RM (proti 7,9 milijarde pred enim letom). Obtok rentnih bančnih bonov in drobiža se več ne izkazuje v izkazu banke. Celotna cirkulacija plačilnih sredstev se more ceniti na 15 milijard RM. Zlata in devizna podloga je še nadalje izkazana s 77 milijoni RM.

Madžarska narodna banka navaja za konec februarja med drugim naslednje podatke: menični portfelj 599,5 milijona pengov proti 607,4 ob koncu januarja. Lombardna posojila so se v tem času zvišala od 21,7 na 23,3 milijona pengov. Zlata zaloga je ostala nespremenjena (124,1 milijona pengov). Devizna podloga pa je padla od 76,7 na 74,5 milijona pengov, predvsem zaradi pasivne bilance, deloma pa tudi zato, ker se morajo uvožene surovine navadno plačati s svobodnimi devizami, dočim gre madžarski izvoz večinoma v klirinške države. Obtok bankovcev je v februarju narasel od 953,8 na 967,9 milijona pengov.

Upravni odbor ameriške banke za uvoz in izvoz je dovolil Kitajski posojilo v višini 20 milijonov dolarjev. Na Japonskem so bili zaradi tega zelo ogorčeni ter izjavljajo, da pomeni to posojilo neprijateljski akt USA proti Japonski.

Povečal se je zlasti izvoz sadja, vina, tobaka, oljaric itd., dočim je izvoz žitaric občutno padel, zlasti koruze, katere se ni izvozil niti er kilogram. Nadalje se je zmanjšal izvoz perutnine, semena sončnice, črev, itd.

Z izbruhom vojne je naletel bolgarski uvoz na velike težkoče, vendar pa se zaradi uvoza iz Nemčije in drugih klirinških držav ni zmanjšal. Znatno se je zmanjšal uvoz tekstilnega blaga, in sicer od 969 milijonov levov v l. 1938. na 793 milijonov levov v l. 1939. Uvoz kovin in kovinskih izdelkov je padel od 1.148 na 1.015 milijonov levov. Povečal pa se je uvoz strojev in aparatov, in sicer od 1.127 na 1.373 milijonov levov.

Države, s katerimi je Bolgarska v trgovinskih zvezah, se morejo razdeliti v tri skupine:

1. države s svobodnimi devizami, t. j. države, s katerimi ni sklenila Bolgarska nikakega posebnega dogovora. V tej skupini so: Združene države Sev. Amerike, Palestina, Norveška, Malta itd. V te države je izvozila Bolgarska l. 1938. blaga za 416, l. 1939. pa za 345 milijonov levov, uvozila pa za 253 oz. za 211 milijonov levov. Trgovinska bilanca Bolgarske s temi državami je bila torej aktivna.

V drugo skupino spadajo države s svobodnim deviznim prometom, s katerimi pa je Bolgarska sklenila plačilne sporazume. Te države so: Velika Britanija, Francija, Belgija, Nizozemska, Danska in Švica. V te države je Bolgarska izvozila blaga l. 1938. za 693, leta 1939. pa za 499 milijonov levov, uvozila pa za 730 oz. 360 milijonov levov. Zunanja trgovina Bolgarske s temi državami se je torej močno zmanjšala. l. 1938. je bila Bolgarska v trgovini s temi državami pasivna za 37 milijonov, lani pa je bila že aktivna za 139 milijonov levov.

V tretji skupini so klirinške države, in sicer: Nemčija, Češko-Moravska, Grčija, Italija, Poljska, Turčija, Jugoslavija, Madžarska, Finska in Švedska.

Največji del vse bolgarske zunanje trgovine odpada na to skupino. Skupna vrednost bolgarskega izvoza v te države je dosegla l. 1938. 4.469 milijonov levov, leta 1939. pa celo 5.220 milijonov. Uvozila pa je Bolgarska iz teh držav l. 1938. 3.951, l. 1939. pa za 4.625 milijonov levov. Aktivnost bolgarske trgovinske bilance s klirinškimi državami se je zvišala od 518 milijonov levov v l. 1938. na 593 milijonov levov v l. 1939. 86,1 odstotek vsega bolgarskega izvoza je odpadlo na klirinške države, v l. 1938. pa samo 80,1 odstotka. Delež Nemčije v bolgarski zunanji trgovini je znašal l. 1938. še 58,9 odstotka, l. 1939. pa že 67,8 odstotka.

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72.

Romunski proračun nad 100 milijard lejev

Finančni minister Constantinescu je izjavil novinarjem, da bo znašal novi romunski proračun 106,4 milijarde lejev. Od te vsote gre za redni proračun 51,8, za proračune avtonomnih ustanov pa 54,6 milijarde lejev. Novi proračun je za 9,94 milijarde lejev višji od lanskega. Ves ta povišek se uporabi za vojsko. Da se morejo kriti povečani izdatki, se uvedejo novi davki, zlasti na vojne dobičke in na alkohol. Nadalje je bila uvedena 2 % taksa na vse nakupe in prodaje ter 1 % taksa na luksus. Uvede se tudi davek na samce. Vsi ti novi davki pa se bodo pobirali le v proračunskem letu 1940./1941.

Razmah beraške obrti

Pri plemeniti tekmi z drugimi narodi smo tudi že Slovenci tako napredovali, da je po zgledu tujih kulturnih središč tudi Ljubljana dobila poklicne berače. Prej smo imeli običinske revčke, ki so o petkih obiskovali dobre hiše in si zbrali nekaj drobiža. Nekatere dobroščne družine imajo še sedaj nekaj takih rednih abonentov, ki jih celo pogrešajo, če se pri vratih ne oglase kak petek ali drug, natanko določen dan. Sila skromni so ti stalni gostje, tihi, zelo ponižni in tudi resnično hvaležni za kruh in toplo juho ali tudi za še boljše kosilo. Teh dobrih in ponižnih revežev nikdo ne preganja.

Svetovna vojna in njena hči brezposelnost sta nas pa obdarovali s poklicnim beračenjem. Redne denarne podpore so brezposelne razvadile in privadile na postopanje. Ko so redne podpore odpadle, so taki postopaci šli na cesto in stopnišča ter zahtevali redno podpiranje od zasebnikov. Spoznali so, da je beračenje prav lahka in donosna obrt.

Beraška obrt ni težka in ne zahteva velikih investicij ter obratnih kapitalov, zato se je zadnje čase prav zelo razmahnila in napredovala tudi glede svojih pridobitnih sredstev z veliko iznajdljivostjo pri pobijanju konkurence in »nelegalnega šušmarstva«. Mojstri so zares mojstri in tudi ponosni na svoje mojstrsko dostojanstvo. Užaljeni beraški mojster zna biti tako odločen in stanovsko zaveden, kakor se spodobi pravega mojstra, ponosnemu na svoje znanje in obrtne sposobnosti. Zahteva samozavestno, da mu stranke izkazujejo zasluženost čast in spoštovanje. Kos belega kruha osorno smatra za želitev.

Gospodinja ali njena pomočnica ne more več mirno postreči družini, ker jo neprestano kliče zvonec k vratom. Družina lahko čaka, saj je treba najprej postreči nasilnemu in pretečemu beraču. Zaradi surovosti in groženj beračev oplašeno prebivalstvo zaklepa svoja stanovanja, kakor nikdar poprej. Ob nedeljah popoldne morajo ostajati varuhi stanovanj doma v strahu pred maščevanjem užaljenih beračev. Skratka, beraška obrt se uveljavlja iz dneva v dan bolj mogočno ter ne prosi več, temveč z grožnjami zahteva vsak dan večje pravice.

Mestni socialni urad in Vrhovni socialni svet mesta Ljubljane že nekaj let premišljujeta in poskušata najrazličnejše bolj ali manj uspešne metode za ureditev beraškega vprašanja. Z vpeljavo dela in zasluzka, ki ga delavoljni brezposelnj lahko vedno dobe pri občini namesto denarnih podpor, je v Ljubljani brezposelnost že omiljena do skrajnosti. V stari cukrarni imajo reveži ogrevalnico in prenočišče ter kuhinjo, ki sedaj vsak dan razdeli že po 850 kosil in večerij popolnoma brezplačno. Stradati torej v Ljubljani ni treba prav nikomur več!

Kuhinja v stari cukrarni razdeli vsak dan toliko hrane, da so lahko vsi res potrebni brez skrbi

za prehrano. Govori se celo, da ta revežem namenjeni dobrodelni zavod že precej izkoriščajo tudi taki, ki imajo sredstva za preživljanje. Kuhinja stare cukrarne se namreč pozna že v vseh javnih kuhinjah! Konkurenca je seveda uspešna, saj nobena druga, manj premožnim slojem namenjena kuhinja ne more konkurirati v ceni. Nobena druga podobna ustanova namreč ne more dobiti hrane zastoj. Kuhinja v stari cukrarni se pa poleg tega ponša tudi s pohvalo obiskovalcev, da je hrana prav dobra in zelo okusna. Zato podjetje sijajno uspeva in napreduje. Pripovedujejo celo, kako iz stare cukrarne zvito in z lažmi dobivajo hrano kar cele hiše, da jim sploh ni več treba kuhati.

V stari cukrarno prihajajo na kosilo in večerjo ljudje, ki si hočejo prihraniti stroške, da si s tem prihrankom lahko plačajo pijačo. Potuha pijaneem in žganjarjem pa gotovo ni namen ljubljanskih socialnih ustanov. Zato naj podpre vsa naša dobroščna javnost prizadevanja mestnega socialnega urada, da se vse socialno in sploh dobrodelno delo koncentriira v socialnem uradu.

Vsa dobrodelna društva in humanitarne organizacije naj svoje delo osredotočijo v Vrhovnem socialnem svetu tudi na ta način, da redno poročajo o vseh svojih podpirancih. Zgodi se namreč večkrat n. pr., da tej ali oni družini zmanjka otrok za brezplačno letovanje. Ista družina namreč vložil prošnje pri tolikih dobrodelnih organizacijah, da prošnje presegajo število otrok. In zgodi se, da so vse prošnje ugodno rešene!

Še mnogo več s težavo in z največjo požrtvovalnostjo zbranih sredstev se pa izgubi na drugih poljih dejanske človekoljubnosti. So družine, ki jih podpira toliko dobrodelnih organizacij, da prav veselo lahko žive brez dela in skrbi. Zato so drugi v pomanjkanju in skrbeh ter težavah, čeprav so mnogo bolj podpore potrebni in tudi vredni.

Najhuje je pa pri beračenju. Skromni in ponižni reveži niso

Bolgarska zunanja trgovina v letu 1939

Glavna značilnost bolgarske zunanje trgovine v l. 1939. je veliko povečanje bolgarskega izvoza po izbruhu evropske vojne. Zaradi tega je narasel obseg bolgarske zunanje trgovine na 11.231 milijonov levov, na višino, ki je ni dosegel niti v konjunktornem letu 1929. Ta uspeh je tem pomembnejši, ker je bila žetev l. 1938. slaba ter je bil zato izvoz v prvi polovici l. 1939. znatno manjši ko l. 1938.:

	izvoz	izvoz
v milijonih levov		
1938	1939	1938
3.317	3.218	2.571
sept.-dec.	1.880	1.716
3.494	2.600	
vse leto	5.197	4.934
	6.065	5.578

Dočim je bila bolgarska trgovinska bilanca v dobi od januarja do zaključno avgusta l. 1938. pasivna za 746 milijonov levov, leta 1939. pa za 240 milijonov levov, je bila v dobi od septembra do konca decembra l. 1938. aktivna za 1.614, l. 1939. pa za 884 milijonov levov.

Za sadje in žitarice se začenja izvozna sezona navadno v četrtem kvartalu, za tobak, jajca in druge živalske proizvode pa v prvem tromesečju. V prvih mesecih vojne se je dvignil bolgarski izvoz zaradi večjega izvoza sadja ter bolj zgodnjega pričetka sezone. Po količini je narasel bolgarski izvoz od 500.000 na 543.000 ton, uvoz pa od 382.000 na 389.000 ton.

Trgovinski register

Vpisala se je naslednja firma:

Repič-Snedi, tovarna igra, le-senih ter tekstilnih izdelkov. Videm-Dobropolje. Javna trgovska družba. Družbeniki: Repič Ivan, posestnik, Videm-Dobropolje, Sledi Janko, Oreholje, p. Predoslje pri Kranju. Družbo zastopata pravnomočno oba družbenika.

Vpisale so se spremembe in dodatki pri naslednjih firmah:

»Alpavto«, družba za prevažanje, družba z o. z., Bled. Spremenila se je družbena pogodba. Osnovna glavica znaša 201.500 dinarjev in je v gotovini vplačana.

Tovarna verig, d. d. v Lescah pri Bledu. Izbršeta se člana upravnega sveta dr. Ivan Bole in dr. Ernest Rekar, vpiseta pa Avgust Tosti, generalni ravnatelj in dr. inž. Herman Klinar, tehnični ravnatelj na Jesenicah.

Depa — Josip Črnigoi & Co., parna pekarna in slašičarna, Ljubljana. Izbršeta se družbenica Mara Črnigoi, zaradi tega preneha javna trgovska družba. Besedilo firme odslej: Depa — Josip Črnigoi, parna pekarna in slašičarna.

»Granit«, družba z o. z., Ljubljana. Izbršeta se poslovodja Josip Lenarčič, vpiše pa se poslovodja Ana Lenarčič, roj. Kotnik, veleposelstnica na Verdu.

Kotlarka, družba z o. z. v Ljubljani. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator: Ivan Božič, kotlar in klepar v Ljubljani.

Ant. Krisper Coloniale. Izbršeta se zaradi smrti dosedanj lastnik Josip Verlić, vpiše pa se nova lastnica Ana Verlić, roj. Ovčjak, trgovka v Ljubljani. Izbršeta se prokurist Ivan Krisper. Obratni predmet: Trgovina z mešanim blagom na debelo.

»Železnina Koutny« Črne Jože & Ko. Ljubljana. Izbršeta se javni družbenik Odon Koutny, zaradi česar preneha javna trgovska družba.

Hugo Stern & Co., mehanična tkalnica, Pobrežje pri Mariboru. Besedilo firme odslej: »Bock in Vlahovič«, mehanična tkalnica.

Frane Kotnik, opekarna in tovarna za parkete, Verd pri Vrhniku. Izbršeta se zaradi smrti dosedanj lastnik Josip Lenarčič, vpiše pa novi lastnik inž. Milan Lenarčič, veleposelstnik na Verdu. Vpiše se Lenarčič Ani podeljena prokura.

Ogriseg & Themel, Savinjska tkalnica, barvarna in apretura, Doberteša ves pri Sv. Petru v Savinjski dolini. Kot tretja javna trgovska družbenica je vstopila Eli-za Hutter, soproga industrialca v Mariboru. Družbo zastopa Ogriseg Valdemar s po enim družbenikom.

Josip Berger in sin, Murska Sobota. Spremeni se način podpisovanja tvrdke ter bo podpisoval odslej lastnik tvrdke.

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani, podružnica v Mariboru. Izbršeta se bivši vodja podružnice Lekan Jože in prokura Poženela Ivana. Vpiše se prokura Meljo Ivana, bančnega uradnika v Mariboru.

Izbrisale so se naslednje firme:

Adolf Blum i Popper, jugoslavensko odpremišniško dioničko društvo v Zagrebu, podružnica Maribor — zaradi opustitve podružnice.

Peteln Josip, urar in trgovina z zlatino, srebrnino, kovinskimi in optičnimi izdelki, ker je prenehala poslovati.

Brata Brumen, trgovina z mešanim blagom, Murska Sobota — zaradi smrti lastnika.

Tovarna pohištva, družba z o. z. Poljčane v likvidaciji — zaradi končane likvidacije.

Drž. železnice in naša premogovna industrija

Naši javnosti so gotovo še v živem spominu boji, ki so se vodili pred leti z železniško upravo, da je vzela od slovenskih premogovnikov zadostne količine premoga. Delavci in politične stranke ter vsa slovenska javnost so se složno borili za to, da povečajo drž. železnice svoje premogovne nabave v Sloveniji, da se s tem zmanjša in omili težka brezposelnost v delavskih revirjih. Dostikrat je bil ta boj zelo malo uspešen in večkrat se je pripetilo, da se je za ljubljansko direkcijo prevažal premog več sto in sto kilometrov daleč, dočim na ozemlju iste direkcije niso mogli slovenski premogovniki dobiti premoga železnici v prejšnjih količinah. Razmere so bile takrat takšne, da premogovniki niso nikdar vedeli, koliko bo od njih vzela železnica premoga in navadno so se licitacije razpisale šele v zadnjem hipu. Zaradi tega so nastale za premogovno proizvodnjo številne težave in zato je ta zahtevala sklicanje ankete, ki naj bi uredila to važno vprašanje. Sklicanje takšne ankete pa se ni in ni moglo doseči, ker je bila železniška uprava glu-

ha za vse potrebe davkoplačevalcev.

Sedaj pa so se razmere čisto spremenile. Danes mora železnica prositi domače premogovnike, da ji zvišajo dobave premoga.

Koliko potrebujejo železnice danes premoga, kažejo naslednje številke za l. 1938.:

Črni premog:

rud. glavarstvo	proizvodnja v tisoč tonah	prodano v tisoč tonah	drugim
Beograd	392,8	177,6	141,2
Sarajevo	57,5	44,0	11,3
skupno	450,4	221,7	152,5

Rjavi premog:

Beograd	728,2	285,6	397,2
Sarajevo	1.181,3	435,3	643,3
Ljubljana	1.699,4	639,6	876,8
Zagreb	301,3	98,1	168,4
Split	193,6	30,6	67,5
skupno	4.024,1	1.489,3	2.153,5

Lignit:

Beograd	372,6	2.315	321,6
Sarajevo	370,2	138,8	211,4
Ljubljana	137,7	2,7	117,2
Zagreb	270,9	37,6	203,7
Split	—	—	—
Skoplje	111,0	3,67	105,9

Povpraševanja po našem blagu v tujini

112 — Maastricht (Nizozemska): papir vseh vrst išče zastopniška tvrdka, ki dela na tržiščih Sev. in Južne Amerike, Afrike, Avstralije, Sirije, Irana in zapadne Evrope.

113 — Turin: ponuja se zastopnik za razne proizvode.

114 — Beograd: Hamburška uvozna in izvozna tvrdka išče zvezo z jugoslovanskimi uvozniki in izvozniki tvrdkami. Gre za jugoslovanske agrarne proizvode in nemške industrijske izdelke.

115 — Rim: komisionar išče zvezo z našimi izvozniki in uvozniki zaradi sklepanja trgovskih poslov vseh vrst.

116 — Montevideo: sredstva za denaturiranje alkohola, in sicer: 100.000 litrov metilnega alkohola, 100.000 litrov metanola, 60.000 aldeola ali podobnih nečistih alkoholov.

117 — Carigrad: zastopniška firma išče papir za pisanje, strešno lepenko, karton za čevlje, klince za žblje, konoplino prejo, kemi-kalije (žvepleno kislino in amonijakov sulfat).

118 — Genova: ponuja se zastopnik za jugoslovanske izvoznike.

119 — Catania: ponuja se zastopnik za smrekov in bukov les jugoslovanskim firmam, ki nimajo zastopništva v Italiji.

120 — Rotterdam: išče se zveza z jugoslovanskimi uvozniki in izvozniki.

121 — Thessaloniki: valoneje.

122 — Carigrad: azotna kislina, deske, vezane plošče.

123 — Elisabethville (Bel. Kongo): zastopniška tvrdka išče čevlje, mlečni prašek, emajlirano posodo, tkanine, konzerve, živila.

124 — Lausanne: kemični proizvodi za industrijske namene, eterična olja, smola, rude.

125 — London: fileti v olju.

126 — Teheran: črna železna pločevina, proizvodi litega železa, cement.

127 — Izmir: rabljena lokomobila za žago s kapaciteto 120 do 200 konjskih sil.

128 — Madrid: izvozna, uvoznika tvrdka išče zvezo z našimi uvozniki in izvozniki.

129 — Carigrad: hrastovi parketi, razne vrste papirja.

130 — Malta: čevljarske potrebščine.

131 — Riga: olje za ribje konzerve.

132 — Madrid: dekstrin, gliko-za, škrob iz koruze.

133 — Teheran: galanterijsko blago (glavniki, gumbi, očala itd.), papir vseh vrst, kemični in farmaceutski proizvodi, pisarniške potrebščine, stekleno blago, emajlirana posoda, železnina (verige, žblji, ključavnice).

Ponudbe blaga iz tujine

24 — New York: išče se zastopnik za razne proizvode iz U. S. A., zlasti pa za železnino, vsakovrstno orodje, sanitetne potrebščine, izdelke iz jekla.

25 — Bruselj: vrvice za čevlje.

26 — Milan: išče se zastopnik za duplikatorje, matrice in tinto za duplikatorje.

27 — Bukarešta: poljski inženir ponuja svojo iznajdbo sintetičnega kavčuka »Talor« (tipa tioplaste). Podrobnejše informacije se morejo dobiti pri Zavodu.

28 — Forst: išče se zastopnik za tekstilno blago.

29 — Amsterdam: cunje.

30 — Hamburg: lumifol-fabri-kati (svetlikajoči se predmeti na podlagi svetlikajočih barv) zlasti pripravi za promet v primeru zatemnitve mest, za reklamo itd.

31 — Plauen v. W.: čipke, ovratnice in žensko modno galanterijsko blago.

32 — Nürtingen: tvornica, ki proizvaja v Nemčiji na novo patentirane stroje za žaganje furnirja za mizarne delavnice — ki so dosegli velik uspeh na razstavah velesejmov v Leipzigu in na Dunaju — išče resnega zastopnika, dobro uvedenega v krogih, ki se bavijo z umetnim mizarstvom.

Interesenti naj se obrnejo na »Obaveštajni otek Zavoda za unapredjenje spolne trgovine u Beogradu«, poštni predal 818 ali na »Delegacijo Zavoda za unapredjenje spolne trgovine, Zagreb, Ilica 49/III., 2. stopnišče, ter naj pri tem navedejo tekočo številko povpraševanja oziroma ponudbe ter kraj, na katerega se povpraševanje oziroma ponudba nanaša.

Zunanja trgovina

Večja tekstilna podjetja Jugoslavije so sklenila, da pošljejo svoje zastopnike v Anglijo, ki naj omogočijo uvoz tekstilnih surovin iz Anglije. Ta sklep je bil storjen, ker so ostala dolgotrajna pogajanja z Italijo o dobavi predvina naši industriji brezuspešna.

Prizad je odkupil drugo partijo moke za račun Nemčije. Kupil je 300 vagonov moke in 200 vagonov otrobov ter živalske krme. Odkupljeno je samo vlačilsko blago. Moko je plačal Prizad povprečno po 310 din za stot pariteta Donava. Blago bo odposlano v Nemčijo šele potem, ko bo postal promet po Donavi mogoč.

Ustavljen je izvoz svinj z industrijskega kontingenta za Češko-Moravsko.

Doma in po svetu

Za novega italijanskega poslanika v Beogradu je imenovan Francesco Mameli, dosedaj poslanik v Lisaboni. Mameli je napravil doktorat na visoki šoli trgovskih ved v Benetkah. V svetovni vojni je aktivno sodeloval. Velja kot odlični diplomat.

Upokojeni so bili armijski generali Milan Milanović, Emil Belić in Pantelije Jurišić. Vsi so bili ob upokojitvi odlikovani z visokimi redi.

Poštno ministrstvo je najelo posojilo 30 milijonov din pri Poštni hranilnici za instalacijo novih telefonskih central. Med drugimi dobila nove centrale tudi Celje in Sušak.

Finančno ministrstvo je pristalo, da se sklče za 16. ali 18. marec konferenca zastopnikov vseh gospodarskih zbornic ter zastopnikov finančnega ministrstva, da razpravi o novi davčni reformi.

Aleksander Korenini, upokojeni prokurist Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani je umrl. V vseh ljubljanskih gospodarskih krogih je bil spoštovan in cenjen. — V soboto je bil pokopan v Ljubljani dr. Valentin Korun, bivši direktor III. realne gimnazije. Pokojnik je bil znan tudi kot pisatelj ter je bil tudi dolgo vrsto let predsednik slovenskega profsorskega društva. — Bodi obema pokojnikoma ohranjen lep spomin!

Banska oblast v Zagrebu je na podlagi zakona o tisku prepovedala nadaljnje izhajanje tedinika »Narodni val«, ki ga je izdajal Radičev sin Vladko Radič.

Za predsednika »Putnika« je bil izvoljen dr. Ivo Tartaglia, ker je dosedanj predsednik Cugmus odstopil.

V volivne imenike za skupščinske volitve je v Zagrebu vpisanih 73.119 volivcev, za volitve v Hrvatski sabor pa samo 54.437 volivcev. Razlika je nastala zato, ker imajo volivno pravico za skupščinske volitve že nad 21 let stari državljani, za volitve v sabor pa samo nad 24 let stari. Poleg tega se zahteva za volitve v sabor tudi pristojnost v neko hrvaško občino. Posebno veliko Slovencev izgubi zaradi tega svojo volivno pravico v Hrvatski sabor.

Vardarska banovina bo najela posojilo 100 milijonov din za razne investicije.

V tvornici aluminija v Lozovcu je začelo obratovati 20 novih peči. da je sedaj v tvornici v obratu 56 peči. Z novimi pečmi se je kapaciteta tvornice povečala za 30% ter bo znašala sedaj produkcija aluminija na dan do 9000 kg.

Po primeru zagrebske električne centrale so tudi nekatere druge elektrarne zvišale ceno električnega toka, in sicer zaradi podražitve goriva, delavskih mezd in davščin.

V Zagrebu in v Beogradu se bodo ustanovila svobodna carinska skladišča. V kratkem bo izdana v ta namen posebna uredba.

Na licitaciji za dobavo 3000 avtomatičnih telefonskih aparatov so dražile štiri firme, tri nemške in ena madžarska. Madžari so nudili aparate na tretji licitaciji po 670. Nemci pa po 511 din. Nemci so bili torej za 23,73% cenejši.

Naša strojna industrija je začela izdelovati stroje za stiskanje opeke.

Največji pritisk, da sprejme sovjetske pogoje, je izvajala na Finsko Švedska, ki se je silno bala, da bi Nemčija in Rusija nastopile proti njej, če bi se mirovna pogajanja razbila.

Bivši češkoslovski minister za narodno obrambo dr. Marković je umrl v koncentracijskem taborišču v Dachau.

Oton Habshurški in njegov brat Filip sta bila sprejeta od predsednika Roosevelta. Oton je izročil Rooseveltu svoj načrt o ustanovitvi podonavske federacije.

Kapitan veleladje »Queen Elisabeth« je po prihodu ladje v New York izjavil, da so Angleži že našli sredstvo proti magnetičnim minam in da to sredstvo tudi že uporabljajo. Nobena ladje, ki je bila opremljena z novo napravo, ni bila poškodovana od magnetičnih min.

Neko nemško letalo je z bombami potopilo ob južnovzhodni angleški obali italijanski parnik »Amello Lauro«. Kapitan ladje je izjavil, da je bil parnik dobro osvetljen in da se je dobro videla italijanska zastava. En italijanski mornar je bil od bomb ubit, trije pa ranjeni. Posadko je rešil neki angleški reševalni čoln.

Tri brezmesne dneve so vpeljali v Franciji.

Angleška vlada je baje pristala na to, da bo dobavljala Italiji 4 milijone ton premoga na leto.

Katastrofalen požar je nastal v italijanskih južnozadnih obronkih Alp. Skoda je velikanska.

V čilskem premogovniku Saverse se je zaradi eksplozije plina zgodila velika nesreča. Okoli 300 rudarjev je bilo ubitih, okoli 100 pa ranjenih.

Dobave - licitacije

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 16. marca ponudbe za dobavo raznega azbestnega materiala in raznih meril; 18. marca pocinkane žice, medij v palicah ter železnih zakovic; 20. marca borovih desk in dne 22. marca profilov iz medij.

Stab mornarice kralj. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 17. marca ponudbe za dobavo linoleja, lepila in jelenjih kožic.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 18. marca ponudbe za dobavo dinamno žice; 1. aprila cevi za vrtnanje.

2. hidroavionska komanda v Divuljah sprejema do 20. marca ponudbe za dobavo drobnihice za kamen ter trofaznega motorja za pogon drobnihice.

LICITACIJE

Dne 20. marca bo v intendanturi dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo večje množine ovsa, slame in sena.

Dne 21. marca bo pri komandi »Rečne flotile« v Novem Sadu licitacija za dobavo drv.

Dne 22. marca bo pri Zavodu za izdelavo vojne opreme v Beogradu in istočasno v Zagrebu licitacija za dobavo kočev za konje.

Pri Upravi vojnotehničnega zavoda v Kragujevcu se bodo sklepale pismene pogodbe za dobavo: 18. marca raznih pisarniških potrebščin, orehovih desk, raznega preciznega orodja (mikrometri, mikroskopi i. dr.) ter orehovega izdelanega lesa; 19. marca cevi, henderjev, brestovega in bukovovega lesa (deske, letve) ter 68.000 kg konoplje; 20. marca raznih kavčukastih in platnenih cevi, podzemnega armiranega telefonskega kablja, raznih zlitin, raznega papirja, kartona in etiket; 21. marca raznega električnega materiala, razne dinamno žice, z gumo izoliranih vodov ter jeklenih manesmanovih cevi; 22. marca jeklenih trakov; 29. marca raznih obličev za rezanje navojev.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce,

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovanec do pokojnine je potrebno, da so zavarovani prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1—2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje! Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

istega z rdečimi srci,

našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!